

УДК 1: 32: 33: 930
ББК 87: 66: 65: 63
О - 75

Рецензенти:

Денис Свириденко,
д.філос.н., доц. (професор Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова, Київ)

Jarosław Kit,
PhD (analityk zespołu analiz Fundacji «Amicus Europae», Warszawa)

Друкується за рішенням Вченої ради
Університету новітніх технологій
(Протокол №13/22 від 26.12.2016)

О – 75 Особистість, суспільство, політика: Матер. V Міжнар. наук.-практ. конф. /
Упоряд. С. Терепищій. – Ч. 1. – Люблін: WSEI, 2016. – 84 с.

ISBN 978-83-933083-8-1

У збірнику подані матеріали учасників V Міжнародної науково-практичної конференції «Особистість, суспільство, політика», яка відбулась 23-24 грудня 2016 року. На міждисциплінарній конференції були обговорені актуальні проблеми педагогічних, філософських, історичних, політичних, економічних і юридичних наук.

Для науковців, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів і студентів.

ISBN 978-83-933083-8-1

УДК 1: 32: 33: 930
ББК 87: 66: 65: 63

© Автори матеріалів, 2016
© Вища школа економіки та інновацій в Любліні, 2016
© ВМГО «Союз обдарованої молоді», 2016
© Університет новітніх технологій, 2016

З М І С Т

Секція «Філософські науки»

Гайдич Н. М.	ФІЛОСОФІЯ І ОСВІТА В УКРАЇНІ XV – XVI СТ.	5
Туренко В. Э.	РОМАНТИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА ЛЮБВИ КАК ПРЕДМЕТ ФИЛОСОФСКОГО ИССЛЕДОВАНИЯ: ПОСТАНОВКА ВОПРОСА	6
Запорожець В. А.	ПРОЦЕС ЛЕГАЛІЗАЦІЇ УАПЦ 1989-1991 рр.: РЕЛІГІСЗНАВЧИЙ АСПЕКТ	9

Секція «Педагогічні науки»

Качмар О.	ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЇ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	12
Сидоренко І. В.	ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГОМ ВИВЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ У ПРОЦЕСІ ОСОБИСТІСНО ЗОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ	15
Скименкова О. В.	ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО ОКРУГУ МЕТОДАМИ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ	17
Матвійчук О. Є.	ВИХОВАННЯ КУЛЬТУРИ ЧИТАЧА В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ СОФІЇ РУСОВОЇ	20

Секція «Економічні науки»

Шендригоренко М. Т.	АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ОПЕРАЦІЙ З ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ	24
Конина М. А., Верич А. А.	ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ФИНАНСОВОГО ПЛАНИРОВАНИЯ И БЮДЖЕТИРОВАНИЯ ДЛЯ ОТЕЧЕСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ	26
Конина М. А., Верич А. А.,	ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МЕХАНИЗМА НАЛОГОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ	28
Паталета А. О., Кучер Г. В.	ІНТЕГРАЦІЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР	32
Брежнева- Єрмоленко О. В., Галаганов В. О	СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДАННЯ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ	35
Неізнестна О. В.	ВПЛИВ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ НА ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТУ	38
Огоновська А. О., Александрова Г. М.	УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНІМИ РИЗИКАМИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	41
Чечета Є. О., Александрова Г. М.	МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ БАНКІВ	44
Александрова Г. М., Янковський В. А.	СУТНІСТЬ ТА СУЧАСНИЙ СТАН СТРАХУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ В УКРАЇНІ	47
Александрова Г.М., Реха К.Х.	ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ОБОВ'ЯЗКОВОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ	50

Матвійчук О. Є.,

*Інститут післядипломної педагогічної освіти
Київський університет імені Бориса Грінченка*

ВИХОВАННЯ КУЛЬТУРИ ЧИТАЧА В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ СОФІЇ РУСОВОЇ

У статті розглядаються питання виховання культури читача у педагогічній спадщині Софії Русової. Підкреслюється зв'язок виховання культури читача із одним із розділів педагогіки – бібліотечною педагогікою. Увагу приділено розгляду основних форм та методів виховання культури читача, на прикладі учнів початкової школи.

Ключові слова: культура читача, бібліотечна педагогіка, виховання, Софія Русова

Читацька культура – це складова частина загальної культури особистості, комплекс знань, умінь і почуттів читача, що передбачає свідомий вибір тематики читання, його системність з метою повноцінного і глибокого сприйняття та засвоєння літературного тексту. Вибір літератури, умінь опрацювати її, інтерпретувати, усно і письмово висловлювати свої роздуми стосовно того чи іншого літературного явища вказують на наявність читацької культури та її рівень в практичній діяльності, спрямованій на опанування самостійним читанням. Культура читача є складовою особливого міждисциплінарного розділу бібліотекознавства, який формується на основі синтезу з педагогікою – бібліотечною педагогікою.

Бібліотечна педагогіка – наука про організований вплив книгою й через книгу, що має три чинники: читача, книгу й організацію книг [2]. Бібліотечні фахівці використовують різноманітні методи, форми, засоби бібліотечної педагогіки: бесіди про прочитану книгу, консультації, перегляди книжкових виставок, бібліографічні огляди, голосні читання, читацькі конференції, усні журнали, літературно-тематичні заходи, літературні ігри тощо. Реалізація основних завдань бібліотечної педагогіки проходить у тісній співпраці бібліотекаря і педагога. Велике значення виховній функції книги надавали відомі педагоги України: Борис Грінченко, Христина Алчевська, Костянтин Ушинський, Іван Огієнко, Тимофій Лубенець, Василь Сухомлинський та інші. Серед них – Софія Федорівна Русова, просвітителька, вихователь, педагог, яка велике значення надавала книзі, піклувалась про видання книг не лише для дітей, а й для всього простого народу. Позитивний вплив на розвиток мови, зазначала С. Русова, має читання творів художньої літератури, оповідань [1]. "Відсутність книг, доступних простому народові, газет цілковито ізольовує українців від громадського та державного життя, що їх оточує, що породжує цілковиту байдужість до своєї долі..." [4, с. 328].

Особливу увагу С. Русова приділяла місцю дитячої книжки у творчій самостійній діяльності дитини про це зокрема досить детально йдеться у статті Л.П. Нестеренко «Література для дітей у творчості Софії Русової» [3]. Як зазначає дослідниця Л.П. Нестеренко у праці "Нова школа" Софія Русова наголошувала на тому, що основним завданням учителя і школи є розвиток думки й мови учня. Найкраще прилучають дітей до рідної мови народні казки, які вона радила оповідати, а не читати. Особливий інтерес у дітей викликають казки про лісових звірів і хатніх тварин, захоплюються оповіданнями на тему з життя комах.

У вченні С. Русової знаходимо методичні поради щодо використан-ня оповідань, а саме: оповідати їх двічі на тиждень, «щоби не вульга-ризувати цей високомистецький спосіб виховання». Крім того, за бажан-ням дітей можна використовувати й позапрограмове читання. Вона пропонувала обов'язково ввести в шкільний курс навчання "лекції для дітей", "години оповідань" або "години читання": "Треба намітити такий твір літературний, який діти-слухачі могли б зрозуміти... Треба так переказати художній твір, щоб він став перед дітьми в усій своїй силі й красі, щоб захопив їх і зробив моральне й естетичне враження. Користуватися для цього найкраще багатим фольклором свого й інших народів" [5, с. 210]. С.Русова називає книжки, які доречно рекомендувати дітям і вчителям для першого навчання учнів грамоти. Серед усіх найкращими книжками вона вважала "Граматку" та "Рідне слово" Бориса Грінченка. В цих книжках можна знайти багато матеріалу з природознавства, гарні літературні зразки з творів кращих письменників і народної словесності.

Софія Русова підкреслювала, що твори для дітей треба обирати ретельно й дуже обережно з урахуванням віку, місцевості, у якій вони мешкають і навчаються, з урахуванням того, як ці твори будуть впливати на душу, почуття та розум дитини. Вона пропонувала вчителям добирати дітям молодших класів маленькі книжечки для позашкільного читання. Ці книжечки мають бути гарно оздоблені малюнками, за змістом дуже близькими й зрозумілими для дітей першого та другого класів. Особливого значення Софія Русова надавала технології навчання дітей правильно "читати": не поверхово переглядати книжку, а вибирати з неї все, що вона дає. Л.П. Нестеренко у своїй публікації зазначає, що Софія Русова вчителям рекомендувала уважно добирати перший позашкільний матеріал для читання учнів, прохала їх вимагати переказу тих книжок, розмовляти з дітьми про зміст книжки, прислухатися до тих вражень, які діти виносять з тієї або іншої книжки [3]. Софія Русова наполягала на тому, що "взагалі треба ставити читання так, щоб воно було не пасивною, але цілком активною працею, яка викликає в душі учнів чимало самостійних думок, спостережень і порівнянь. Тільки такі засоби зроблять читання і взагалі формальну науку грамоти справді корисним і могутнім фактором виховання й освіти, викликаючи в дітях пошану, любов до рідної мови, глибоке почуття до її художніх творів, увагу до просвітнього значення "книжки" [5, с. 214]. Далі вона відзначала, що дуже мало можна відшукати художніх творів, справді відповідних до віку й розуміння слухачів: "Нелегке це діло - вибрати як раз таке оповідання, щоб і дітей захопило, й викликало у них той, суто моральний, гуманний настрій, який більш усього складається під впливом художнього слова. Що молодша віком аудиторія, то трудніше вибір зробити... Але кожне оповідання мусить бути перш усього художнє, давати дітям своєю красою, своїм змістом радість, радістю викликати думку, чарувати й серце, й розум" [5, с. 211]. Вона пропонувала деякі твори обережно, з великою пошаною до художнього твору, скорочувати, обминати "темні місця", непридатні для дітей подробиці, пропонувала добирати народний фольклор: казки, приказки, загадки, легенди. Увесь цей багатий матеріал, особливо з ілюстраціями, як вважала Русова, низкою яскравих перлинок обгорне перші кроки виховання дитини в дитячому садку та початковій школі, викличе до роботи її фантазію. Софія Русова писала оповідання для дітей, зокрема варто відзначити "Серед рідної природи", "Оповідання для малих дітей" [6]. У своїх працях Софія Русова визначила і місію бібліотечного фахівця. «Бібліотекар мусить бути творцем», — свого часу говорила Софія Русова, любов до читання й інтерес до книги можна прищепити лише у ранньому дитинстві, зацікавивши дитину веселими пісеньками, кумедними небилицями, чарівними казками, кмітливими загадками, які

запам'ятовуються на все життя. Потрібно зробити все, щоб читання стало щоденною потребою маленької людини, а приклад у цьому повинні показати її батьки та інші члени родини, адже читання – це перший крок на шляху до становлення особистості [7; 8].

С. Русова – співробітник численних наукових і популярних журналів, автор праць з педагогічних питань (зокрема дошкільного виховання, літератури і мистецтва). У своїх публікаціях вона рекомендувала так організувати урочне і позаурочне читання, щоб це була активна праця учнів по набуттю знань, формуванню світогляду, переконань. Тільки в такому разі читання справді стане могутнім і корисним засобом виховання природних здібностей і задатків дитини, викликаючи в неї глибоку пошану й любов до своєї рідної мови, свого рідного краю, народу. В усякому разі, «години оповіщань», або «години читань» в новій українській школі, за переконанням С. Русової, повинні зайняти обов'язкове й почесне місце серед інших навчальних дисциплін.

Таким чином, Софію Русову можна справедливо вважати одним із розробників бібліотечної педагогіки та її розділу культури читача.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гупало С. Софія Русова. Хрест великої Українки // <http://velykiukrainci.livejournal.com>
2. Матвійчук О. Є. Бібліотечна педагогіка / О.Є.Матвійчук // Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка: збірник наукових праць.- № 17.- С.61-65
3. Нестеренко Л. П. Література для дітей у творчості Софії Русової // www.VuzLib.com
4. Персоналії в історії національної педагогіки. 22 видатних українських педагоги / Під заг. ред. А.М.Бойко. - К.: ВД "Професіонал", 2004.- 576 с.
5. Русова С. Вибрані педагогічні твори. - К.: Освіта, 1996. - 304 с.
6. Русова С. Оповідання для дітей / Укладач К. Криворучко. - К.: МО "Жіноча громада", 2006. - 72 с.
7. Русова С.О. О задачах домашнего чтения учащихся в народной школе // Народн.учитель .- 1908.- № 14-15.- С. 20.
8. Русова С. Українські дитячі книжки // Світло.- 1913.- № 4.- С.43-45.
9. Терещиць С. О. Освітні послуги в контексті головних глобалізаційних тенденцій // Українознавчий альманах. – Вип. 17. – 2014. – С. 159 – 162.

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ»

Шендригоренко М. Т.,

Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ
ОПЕРАЦІЙ З ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ**

В роботі наголошено на актуальність подальшого дослідження порядку організації і проведення внутрішньогосподарського контролю на підприємствах. Наголошено на проблемні аспекти в організації контролю операцій з виробничими запасами. Вказано напрямки перевірки операцій з відпуску і використання виробничих запасів.

***Ключові слова:** підприємство, внутрішньогосподарський контроль, виробничі запаси, внутрішній ревизор (перевіряючий).*

Нині, функціонування господарського механізму, який забезпечує свободу підприємництва поряд із законодавчим закріпленням гарантій захисту всіх видів власності, що сприяє широкому залученню іноземних інвестицій в українську економіку і розвитку фондового ринку, зростання негативних процесів в економіці і політиці висуває особливі вимоги до важливих елементів такого механізму, як бухгалтерський облік і контроль.

На практиці доведено, що керівник підприємства не може оперативнo слідкувати за всіма працівниками та процесами, які відбуваються на підприємстві. Тому постає питання про необхідність проведення контрольних заходів. Від того, наскільки дієво перевіряючий організує свою роботу, залежить якість її виконання.

Ефективно організований процес контролю на підприємствах надасть змогу провести детальний аналіз господарської ситуації і встановити чинники, що мають істотний вплив на фінансово – господарську діяльність; такі дії дозволять підвищити ефективність функціонування господарюючих суб'єктів та отримати майбутні економічні вигоди.

Результати внутрішньогосподарського контролю корисні для одержання й ефективного використання достовірної та актуальної інформації про стан керованого об'єкта, визначення того, чи усе здійснюється відповідно до поставлених завдань, одержаних настанов, існуючих законів і рішень.

Питанням організації бухгалтерського обліку та контролю господарських операцій присвячена значна кількість праць науковців. Дану тему досліджувало чимало вчених, зокрема Ф.Ф. Бутинець [1], Ю.А. Верига [2], Н.О. Гура [3], Л.В. Гуцаленко [4], З.Б. Живко [5], Я.Д. Крупка [6], Н.М. Ткаченко [7] та інші.

Існуючі праці характеризуються вагомими науковими результатами, однак залишаються невирішеними низка питань. Зокрема, потребує подальших досліджень неузгоджений термінологічний апарат, недостатня урегульованість нормативними документами порядку організації бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю, що ускладнює процес ефективного управління підприємствами внаслідок відсутності оперативної бухгалтерської інформації для цілей контролю.